

משום דסמכין על הבית שמואל והחלקת מחוקק באהע"ז, דס"ל דפנויות לא הוזהרו כלל מפריעת הראש (ומתריצים סתירת השו"ע הנ"ל שחובת הנשואות מיירי באלמנות או בעולות) אבל מודה הוא לעיקר סברתו שסתירת קליעת השער הזה בכלל פריעת הראש וכמבואר להדיא ברש"י עה"ת, וכיון שדת יהודית היינו צניעות כמ"ש הרמב"ם היאך תצא חובת ידי צניעות כשלושת דבר שנותנת לה מחזה היופי של שערות סתורות על כתיפה!.

ואם יתעקש המתעקש לומר דמ"מ כל שניכר שאין כאן שערות גופה ממש, אין כאן אותה מחזה יופי שנקרא פריעת הראש, כיון דלא גלתה את עצמה ממש לחוץ, הבה נראה שהדבר מפורש בתלמוד ירושלמי לפי תרגומו של רבנו נתן בעל הערוך!

וזה לשון הירושלמי בכתובות פרק ז'. ר' חייא בשם ר' יוחנן היוצאת בקפליטין שלה אין בה משום ראשה פרוע הדא דתימא לחצר אבל למבוי יש בה משום יוצאה וראשה פרוע, ע"כ וכתב בערוך ערך קפליטין "פי" בלשון רומי שער ותלתלים ופאה נכרית".

והנה הגר"ע יוסף זצ"ל הראה מקום לדברים אלו ורצה להכריע בזה כדעת הבאר שבע דפיאה נכרית לא מהני לכיסוי, אבל ק' לומר דמנהג כמה קהלות קדושות, נסתר מדברי הערוך שהוא מן הראשונים המפורסמים ודבריו מקובלים מאד על כל רבותינו הראשונים והאחרונים.

(ואע"פ שהקרבן עדה והפני משה פי' דקפליטין היינו קלתה שהוזכר בבבלי וכן איתא במאירי, לא מצינו שיתנגדו לדברי הערוך, וגם ייתכן שנעלמו דבריו מהם ואילו ראו הוו מפרשי להירושלמי הכי והאריה שלא הביאוהו כלל).

אלא נראה שאפשר לפרש דברי הערוך שכוונתו לפיאה נכרית של תלתלים דוקא,

היאך בתולה יוצאת וראשה פרוע, הלא פי' רש"י והמפרשים דהכוונה ששערה על כתפיה, ולמה יתירוה לסתור קליעתה? ומסיק המחה"ש דאכן המנהג להקל בפנויות.

וביר אפרים תי' ששערה על כתפיה ועדיין קלועה, וזה מותר גם לפנויות אפי' להמג"א וייראה דהמחצית השקל לא נחת לזה משום דאין זה במשמעות לשון המשנה "וראשה פרוע", דפריעה היא לשון גלוי או לשון קריעה וסתירה, וכיון שפירש"י ששערה על כתפיה בע"כ כוונתו לסתירת קליעתה ועל ידי זה שערה על כתפיה וזה נקרא פריעת ראש משום סתירת הקליעה ובדעת היד אפרים צ"ל דס"ל דיש בזה גלוי של יופי שערה ולכך נקרא פריעת ראש בשערה על כתפיה אפי' בלי סתירת הקליעה, כיון שגילתה יופי שערה בזה ששערותיה יושבות ארוכות על כתפיה, וזה חידוש, דהא אין כאן מעשה גילוי של הסרת כיסוי אלא גילוי היופי ע"י מעשה בעלמא.

הנה כל ענין סתירת קליעת שערה שעשו לסוטה כדי לגנותה וקראתו רש"י פריעת ראש, אין בה גילוי שער האשה דהא מגולה ועומדת ואינה אלא מפני שמראה יופיה לחוץ, דצורת עמידת שערותיה היא קובע גדול במחזה יופיה, וא"כ הסברה נותנת שדבר זה שייך גם בפיאה נכרית אם מעמדת עצמה באותו מחזה של יופי ע"י שערות הפיאה.

ולפ"ז בדעת המג"א עצמו הדברים ק"ו אם בפנויות שערות ארוכות על כתיפה בלי קליעה הוה גנאי וחסרון צניעות, כש"כ שהנשואות מוזהרות בצניעות זו, ואע"פ שבפיאה ניכרת אינו שערה ממש מ"מ אותו מחזה יופי ומשיכת עין יש כמו בשערה ממש, וגם לפנויה בודאי יאסור המג"א פיאה שיש בה היופי ומשיכת עין של שערות בלי קליעה, כש"כ לנשואה שעיקר דינה מן התורה.

ואע"ג דהמחצית השקל חולק על המג"א וכתב דהמנהג להקל בפנויות, היינו

דבכה"ג חסר בהצניעות ולא יצאה חובת דת
יהודית, אבל הפיאה הנהוג שהיא ככובע
אין בה תלתלים ואינה אלא כיסוי שעשויה
משער, וזהו שהתירוהו השלטי גבורים
והמג"א.

ומסתבר לפ"ז שכל שתולה בהפיאה
תלתלים לייפותה הוי בכלל קפליטין ליאסר

ושמא יש מקום להקל ולומר דתלתלים
שאינם מגיעים לכתפיה, עדיין חסר עיקר
היופי של תלתלים, אבל תלתלים שמגיעים
לכתפיה ודומות לשער שנסתרה קליעתן עם
מחזה יופי שאסורה גם לפנויות לפי המג"א,
בודאי א"א להתיר, דאם אלו לא הוו תלתלים
מה אכן נקרא תלתלין?

קודש וחול שני דברים נפרדים

קודש וחול הם שני דברים נפרדים, כמו שרואים אנו גם בהלכה כמ"ש (מכות כ"ב). המנהיג בשור פסולי המוקדשים לוקה, שהרי גוף אחד הוא ועשאו הכתוב שני גופים, ופירש"י "דתורת חולין ותורת קדשים יש עליו, תורת חולין שיותר באכילה מחוץ לפתח אהל מועד כאילו לא הוקדש מעולם, ותורת קדשים שאסור בגיזה ועבודה" וכמה מפליא הדבר שלעיני האדם נראה שור אחד, ואילו למעשה יש לפנינו שני מינים נפרדים עד שחייב עליו משום מנהיג בכלאים. בגלל זה שיש באותו שור שני סוגים חולין וקדשים [ועיי"ש ברש"י שסיים "ודבר תימה הוא"] וכן פסק הרמב"ם (פ"ט מהל' כלאים הל' י"א).

ודבר זה מלמדינו מה גודל ההבדל שבין קודש לחול, עד שעושה את הגוף האחד לשנים, וכך הוא גם ההבדל בין ישראל לעמים ובין יום השביעי לששת ימי המעשה, שאם כי אותו הבדל אינו ניכר כלל, הרי שבכל זאת קיים הבדל, כדרך שחולין וקדשים נבדלים זה מזה, ובעצם דומה הדבר לאור וחושך שההבדל ביניהם בולט וניכר לעין, ולפיכך זקוקים ל"דעת" בכדי להבדיל בין קודש לחול אף שהבדלם אינו ניכר.

ותמצא שאמרו (ילקוט שמעוני כי תצא רמז תתקל"א) עה"כ (דברים כ"ב, י') לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו – הבא על הכותית חייב עליה.. משום לא תזרע כרמך כלאים, משום לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו, לא תלבש שעטנז וכו', והדברים מרפסן איגרי כי מה ענין כותית לחרישה בשור ובחמור ושעטנז וכלאים.

אמנם לדברינו הוא נחמד בס"ד כי ישראל והעמים הם שני גופים נפרדים, והרי זה בגדר שעטנז וכלאים, כמו שמצינו מפורש (תנחומא חיי שרה) עה"כ (משלי ל"א, י"ג) דרשה צמר ופשתים – בין יצחק לישמעאל, כי ישראל והעכו"ם הם שעטנז כצמר ופשתים. וראיה נוספת מפסולי המוקדשין שלוקה עליהם משום לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו, בהיותם שני גופים בתור חולין וקדשים. [מהרמ"י מאזדוב זצ"ל]